

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА

підготовки бакалавра

спеціальності 071 Облік і оподаткування

освітньо-професійної програми Облік і аудит

Силабус освітнього компонента «СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА» підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 071 Облік і оподаткування, за освітньо-професійною програмою Облік і аудит

Розробник: Анна САФАРОВА, доцент кафедри обліку і оподаткування, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено:
Гарант ОП Облік і аудит

Анна САФАРОВА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування

протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Ірина САДОВСЬКА

I. Опис навчального освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчального освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 071 Облік і оподаткування Облік і аудит перший (бакалаврський)	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 150/5		Рік навчання – 4-й
		Семестр – 8-ий
		Лекції – 26 год.
ІНДЗ: немає		Практичні – 26 год.
		Самостійна робота – 88 год.
		Консультації – 10 год.
Мова навчання	Українська	
	Форма контролю: залік	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові – [Сафарова Анна Таджидінівна](#)
Науковий ступінь – кандидат економічних наук
Вчене звання – доцент
Посада – доцент кафедри обліку і оподаткування
Контактна інформація: +38-050-674-35-63, Safarova.Aнна@vnu.edu.ua
Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Освітній компонент «Судово-бухгалтерська експертиза» належить до переліку вибіркового за освітнім рівнем - бакалавр та спрямований на формування у студентів системи знань щодо функціонування судово-бухгалтерської експертизи та вироблення практичних навиків стосовно організації і проведення судово-бухгалтерської експертизи.

2. Пререквізити. Постреквізити.

Пререквізити. Вивчення освітнього компонента базується на знаннях, уміннях і навичках, які здобувачі освіти отримали, вивчаючи такі освітні компоненти: Бухгалтерський облік, Фінансовий облік, Аудит тощо.

Постреквізити. Вивчення освітнього компонента сприятиме кращому засвоєнню таких освітніх компонент, як: Організація бухгалтерського обліку, Бухгалтерський облік в управлінні підприємствами, Організація і методика аудиту тощо.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента – вивчення сутності судово-бухгалтерської експертизи як об'єкту дослідження та набуття навичок здійснення судово-бухгалтерської експертизи та оформлення її результатів.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента є вироблення практичних навичок щодо здійснення судово-бухгалтерської експертизи, складання відповідних підсумкових документів для правоохоронних органів при вирішенні цивільних, господарських і кримінальних справ.

4. Результати навчання (компетентності).

Згідно з освітньо-професійною програмою здобувачі освіти в результаті вивчення освітнього компонента «Судово-бухгалтерська експертиза» набувають таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність – Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

– СК09. Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування.

– СК10. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов’язків.

Програмні результати навчання (ПРН):

– ПР02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.

– ПР06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

– ПР08. Розуміти організаційно - економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бали
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Основи судово-бухгалтерської експертизи						
Тема 1. Сутність судово-бухгалтерської експертизи	16	2	2	12	-	РЗ/К / 4 бали
Тема 2. Теоретичні основи судово-бухгалтерської експертизи та порядок її проведення	16	2	2	12	-	РЗ/К / 4 бали
Тема 3. Методичне забезпечення судово-бухгалтерської експертизи	16	2	2	10	2	РЗ/К / 4 балів
Разом за модулем 1	48	6	6	34	2	12 балів
Змістовий модуль 2. Організація судово-бухгалтерської експертизи						
Тема 4. Організація судово-бухгалтерської експертизи	22	4	4	12	2	РЗ/К / 8 балів
Тема 5. Дослідження первинних документів експертом-бухгалтером	26	6	6	12	2	РЗ/К / 12 балів
Разом за змістовим модулем 2	48	10	10	24	4	20 балів
1	2	3	4	5	6	7

Змістовий модуль 3. Методика судово-бухгалтерської експертизи						
Тема 6. Експертне дослідження реєстрів обліку та звітності	26	6	4	14	2	РЗ/К / 12 балів
Тема 7. Висновок експерта-бухгалтера: поняття, призначення та оцінка	28	4	6	16	2	РЗ/К / 12 балів
Разом за змістовим модулем 3	54	10	10	30	4	24 бали
Підсумкова контрольна робота						44 бали
Залік						100
Всього годин / Балів	150	26	26	88	10	100

**Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.*

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота з освітнього компонента передбачає: підготовку до аудиторних (практичних) занять; опрацювання лекційного матеріалу; підготовку до усіх видів контролю. Порядок виконання індивідуального завдання викладено у методичних рекомендаціях до самостійної роботи, розміщених за посиланням: https://volnu-my.sharepoint.com/:f/g/personal/oa_vnu_edu_ua/EvrWiOk1x39GnbZa7vBxOiUB2Z0XQKeFDUO2g5aE_KC_Bg?e=McrDA1

IV. Політика оцінювання

Основні принципи організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти розкриті у Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3xyVDTk>).

Політика викладача щодо студента ґрунтується на засадах ефективної співпраці. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом, заздалегідь повідомляти викладача про відсутність на занятті. Пропущені заняття відпрацьовувати під час консультацій. Через об'єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний план навчання) навчання може відбуватись в онлайн формі з використанням системи Moodle, Office 365 (Teams) за погодженням із керівником курсу.

Під час вивчення освітньої компоненти при поточному контролі оцінюванню підлягають результати навчання, що виявляються через продемонстровані здобувачем знання та набуті уміння й навички, а саме:

- за роботу на практичних заняттях;
- за виконання підсумкової контрольної роботи;
- за виконання завдання самостійної роботи.

Під час проведення підсумкових контрольних робіт передбачене оцінювання результатів навчання, які здобувач набув після опанування навчального матеріалу. Передбачено 1 підсумкову контрольну роботу, яка може проводитися у формі:

- письмового тестування;
- комп'ютерного тестування (з використанням платформи Moodle);
- розв'язування практичних завдань.

Підсумкова контрольна робота може бути проведена в синхронному режимі (як аудиторна контрольна робота) або асинхронному режимі (наприклад, засобами платформи Moodle).

Викладач завчасно інформує здобувачів про терміни проведення, зміст та форму підсумкових контрольних робіт.

Політика викладача щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у ВНУ імені Лесі Українки на основі Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3dquuuY>).

Визнання результатів навчання, отриманих у формальній освіті, можливе: під час переведення здобувача освіти з іншого закладу вищої освіти; під час поновлення здобувача освіти на навчання до ВНУ імені Лесі Українки; за результатами навчання в рамках програм академічної мобільності, програм «Подвійний диплом»; за результатами вступу на перший (бакалаврський) рівень на базі освітнього рівня «фаховий молодший бакалавр», освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»; за результатами навчання, здобутими з використанням елементів дуальної освіти; під час навчання здобувача освіти у двох і більше закладах освіти або ОПП.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, визнаються шляхом валідації.

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ОК.

Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги, майстер-класи, наукові публікації, науково-дослідна робота, робота у наукових гуртках, індивідуальні завдання, що поглиблюють навчальний матеріал освітньої компоненти, навчання на таких платформах як: Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших) в обсязі, що загалом не перевищує 10% від загального обсягу кредитів, передбачених ОП. На бакалаврському рівні це не більше ніж 6 кредитів.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передуює семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час виконання практичних завдань, індивідуальної самостійної роботи студента, заборонені.

Вимоги до академічної доброчесності визначаються Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3QNPrNT>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Терміни виконання практичних робіт, самостійної роботи викладач повідомляє на перших заняттях або прописує на інтернет-платформі курсу. Письмові роботи, які виконуватимуться з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Терміни ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів. За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК.

Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf).

Додаткові (бонусні) бали, які за тематикою відповідають освітньому компоненту, зараховуються за такі види робіт:

- опублікована наукова стаття у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів;
- публікація тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали;
- підготовка та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 7 балів;
- перемога у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 15 балів;
- подача проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є залік.

Семестровий залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав всі види навчальної роботи, запропоновані викладачем й отримав остаточну оцінку не менше, ніж 60 балів. У цьому випадку підсумкову оцінку він отримує без складання заліку.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100.

Залік під час ліквідації академічної заборгованості викладач виставляє за результатами виконання тестових завдань (максимум 100 балів).

За умови дистанційного проходження курсу залік може складатись он-лайн у вигляді тестів у системі Moodle або програм Office 365.

Перелік питань до заліку

1. Сутність судово-бухгалтерської експертизи та її зв'язок з практикою бухгалтерського обліку.
2. Історичні аспекти розвитку судово-бухгалтерської експертизи.
3. Об'єкти судово-бухгалтерської експертизи.
4. Загальнонаукові методичні прийоми та їх використання у судово-бухгалтерській експертизі.
5. Частково наукові методичні прийоми, використовувані у судово-бухгалтерській експертизі.
6. Організація інформаційного забезпечення судово-бухгалтерської експертизи.
7. Використання автоматизованої системи обробки інформації в процесі судово-бухгалтерської експертизи.
8. Планування проведення судово-бухгалтерської експертизи.
9. Проведення судово-бухгалтерської експертизи в експертних установах.
10. Методика проведення бухгалтерської експертизи в суді.
11. Права обвинувачуваного в разі призначення та провадження судово-бухгалтерської експертизи.
12. Матеріали, які пред'являються в судово-бухгалтерську експертизу.

13. Особливості проведення судово-бухгалтерської експертизи в господарському суді.
14. Призначення і проведення судово-бухгалтерської експертизи по цивільним справам.
15. Експертиза організаційно-правових основ підприємницької діяльності.
16. Допит експерта-бухгалтера.
17. Взаємодія експерта-бухгалтера і слідчого у розкритті господарських правопорушень.
18. Права обвинувачуваного в разі призначення та провадження судово-бухгалтерської експертизи.
19. Методика експертного дослідження стану і операцій з грошовими коштами у касі і на рахунках у банку.
20. Методика експертного дослідження стану і операцій з основними засобами.
21. Експертне дослідження операцій з малоцінними та швидкозношуваними предметами (МШП).
22. Методика експертного дослідження операцій з запасами.
23. Методика судово-бухгалтерської експертизи операцій, пов'язаних з виробництвом.
24. Методика судово-бухгалтерської експертизи операцій, пов'язаних з реалізацією продукції, послуг.
25. Експертне дослідження операцій з розрахунків з персоналом.
26. Методика проведення судово-бухгалтерської експертизи операцій, пов'язаних з розрахунками дебіторів, кредиторів та розрахунків з бюджетом.
27. Методика експертного дослідження операцій, пов'язаних з обігом цінних паперів.
28. Методика проведення судово-бухгалтерської експертизи фінансових результатів діяльності підприємства.
29. Судово-бухгалтерська експертиза правопорушень, пов'язаних із ухиленнями від сплати податків.
30. Особливості експертного дослідження товарних операцій в торгівлі.
31. Особливості методики судово-бухгалтерської експертизи підприємств різних галузей народного господарства (торгівлі, сфери послуг та ін.).
32. Бухгалтерський облік в умовах функціонування автоматизованої обробки інформації за допомогою бухгалтерської програми «ІС».
33. Система формування показників ситуаційних операцій судово-бухгалтерської експертизи в базах даних ПЕОМ.
34. Структура і порядок складання експертного висновку.
35. Оцінка висновку експерта-бухгалтера слідчим, адвокатом та судом.
36. Зарубіжний досвід організації судово-бухгалтерської експертизи.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Конституція України: закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Господарський кодекс України: закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: закон України від 07.12.1984 № 8073-Х. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
4. Кримінальний кодекс України: закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
5. Кримінально-процесуальний кодекс України: закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
6. Податковий кодекс України: закон України від 08.01.2017 № 2755-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
7. Цивільний кодекс України: закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
8. Про судову експертизу: закон України від 25.02.1994 р. № 4038 – XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>
9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: закон України від 16.07.1999 р. №996 XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
10. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень. Затверджена наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>
11. Інструкція про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах. Затверджено наказом Міністерства юстиції України від 12.12.2011 р. № 3505/5. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1431-11#Text>
12. Про оперативно-розшукову діяльність: закон України від 18.02.1992 № 2135-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
13. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування : Наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>

Додаткова

14. Гуцаленко Л. В., Михальчишина Л. Г., Сидорчук В. М., Пентюк І. К. Судово-бухгалтерська експертиза: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 352 с.
15. Комісарчук Р. В. Судові експертизи при розслідуванні злочинів у сфері економіки. Навчально-методичний посібник. Одеса: Гельветика, 2017. 92 с.
16. Романів С. Р., Голяш І. Д. Основні напрями удосконалення правового регулювання судово-економічної експертизи в Україні. *Економіка та суспільство*. 2017. Вип. 10. С. 796–802. URL : http://www.economyandsociety.in.ua/journal/10_ukr/135.pdf
17. Frank D. Tinari. The Practice of Forensic Economics: An Introduction. *Eastern Economic Journal*. Vol. 36, No. 3 (Summer 2010), pp. 398-406. URL: <https://www.jstor.org/stable/20749569>

Інтернет-ресурси

18. Український центр судових експертиз. URL: <http://www.ucse.com.ua/ukr/expertise/2/>
19. Реєстр атестованих судових експертів. URL: <https://rase.minjust.gov.ua/>
20. Експертно-дослідна служба України. URL: <https://ua-expert.com/ua/>
21. Облік і фінанси АПК: бухгалтерський портал. URL : <http://magazine.faaf.org.ua>
22. Вісник. Офіційно про податки. URL: <http://www.visnuk.com.ua/>
23. Національна бібліотека України ім. Вернадського. URL : <http://nbuv.gov.ua>
24. Міністерство юстиції України. URL: https://minjust.gov.ua/str_ust_inst

25. Експертна служба МВС України. URL: <https://dndekc.mvs.gov.ua/>
26. Науково-дослідний центр судової експертизи з питань інтелектуальної власності. URL: <http://www.intelect.org.ua/content/koordinaciyna-rada-z-problem-sudovoyi-ekspertyzypryministerstvi-yustyciyi-ukrayiny>
27. Реєстр атестованих судових експертів. URL: <https://rase.minjust.gov.ua/>
28. Реєстр методик проведення судових експертиз. URL: <https://rmpse.minjust.gov.ua>
29. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>